

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית

מורות ומורים יקרים,

רצ"ב דוגמה למבחן בהבנה והבעה לכיתות ז'. המבחן ניתן בשנה שעברה במסגרת מיצ"ב.

בתי"ס שאינם מלמדים לשון בכיתות ז'-ח' אלא רק הבנה והבעה אינם צריכים לחשוש.

בתורת הצורות הכוונה לצורני נטייה: יחיד-רבים, זכר ונקבה.

בתחביר הכוונה לחלקי הדיבר ולסמיכות.

שימו לב,

בדוגמה המצורפת אין שאלות לשון, שכן באותה שנה לא בחנו זאת.

ייתכן כי במעבר למסמך 'אינטרנטי' יחולו שיבושים בעימוד של הטקסטים

והשאלות.

אני מאחלת לתלמידים הצלחה.

עירית השכל-שחם
מ"מ מפמ"ר הוראת העברית

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת העברית

לשכת המנהלת הכללית
גף הערכה ומדידה

שם התלמיד/ה _____ כיתה ז' _____
שם ביה"ס _____ יישוב _____

מבחן מיצ"ב

מבחן בעברית לכיתה ז'

קראו היטב את הקטעים, וענו על כל השאלות.

בחלק מהשאלות עליכם לסמן את התשובה הנכונה ביותר.

בשאלות אחרות עליכם להשלים את החסר או לענות במילים שלכם.

הבנת הנקרא

קטע א

קראו את הקטע הבא:

מדוע חשוב לשחק בצעצועים?	
<p>מתוך כמעט 2000 כתב-עת למדע וטכנולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים, המרכז להוראת המדעים.</p>	
<p>מרבית בעלי החיים נוהגים בצעירותם לעסוק בפעילות פיזית, כמו לדוגמה לשחק במשחקי קרב מדומים מסוג זה או אחר: קופים צעירים רודפים זה אחר זה, גדיים נוגחים זה את זה בקרניהם. אצל מינים רבים, הצעירים הופכים והופכים בחפצים שונים ללא סיבה נראית לעין. כל המשחקים הללו הם בעלי חשיבות רבה. חלק מן המשחקים מהווים חיקוי ישיר להתנהגות המבוגרים וחלק מהם קשור קשר ישיר לערכים חברתיים. יש משחקים שדומים לחקר ולפתרון בעיות יותר מאשר לכל דבר אחר.</p>	פסקה א
<p>עוד במאה שעברה העריכו חוקרים, שבעלי חיים משחקים על מנת לאמן את עצמם ולהתנסות בפתרון בעיות הדרושות לחייהם. תצפיות שנעשו אוששו השערה זו. באחד הניסויים הציגו חוקרים לילדים בני שלוש עד חמש בעיה. על מנת לזכות בפרס הילד היה צריך לחבר שני מקלות קצרים כדי לקבל מקל ארוך, שבעזרתו ניתן להגיע לפרס.</p>	5
<p>הילדים חולקו לשלוש קבוצות. ילדי הקבוצה הראשונה לא קיבלו כל הכנה. ילדי הקבוצה השנייה צפו במבוגר שהציג את הפיתרון, ואילו ילדי הקבוצה השלישית קיבלו מקלות ואמצעים לחיבורם, ואפשרו להם לשחק בהם במשך עשר דקות, אבל לא נתנו להם כל הנחיה ברורה לגבי הפיתרון.</p>	10
<p>החוקרים מצאו שהילדים ששיחקו עם המקלות לפני הניסוי הצליחו באותה מידה כמו הילדים שהפיתרון הוצג בפניהם, אולם הדרך שבה ניגשו הילדים בקבוצות השונות לפתרון הבעיה הייתה שונה. הילדים שקודם שיחקו במקלות היו להוטים להתחיל במשחק ולפתור את הבעיה, ואילו הילדים שקודם צפו בדרך הפתרון פעלו לפי הכלל "הכל או לא כלום".</p>	15
<p>המסקנה הנובעת מכך, לדעתם, היא שילד המשחק הרבה, לומד כיצד לפתור בעיות על ידי כך שהוא מנסה גישות שונות, משנה את מטרותיו באופן מתחכם, ומשתעשע תוך כדי חיפוש הפיתרון.</p>	20
	פסקה ג
	פסקה ד

ענו על השאלות הבאות:

1. כותרת הקטע מנוסחת כשאלה.
העתיקו מן הקטע את כל המשפט שיכול להוות תשובה לשאלה זו, וציינו את מספר השורה שבה הוא כתוב. (5 נק')
-
-
2. בפסקה ב' מתואר ניסוי בו השתתפו שלוש קבוצות של ילדים. הילדים היו צריכים לחבר 2 מקלות למקל ארוך על מנת להגיע לפרס. תארו בקיצור מה עשתה כל קבוצה. (2*3 נק')
- קבוצה א - _____
- קבוצה ב - _____
- קבוצה ג - _____
3. בפסקה א' משתמש הכותב במילים מתחום המלחמה. ציינו שלוש מילים. (3 נק')
-
4. בחרו את הפירוש המתאים ביותר למילים הבאות לפי הקטע. (2*2 נק')
- א. "עוד במאה שעברה העריכו חוקרים..." (שורה 9)
1. קבעו 2. בחנו 3. שיערו 4. בדקו
- ב. "הילדים ... היו להוטים להתחיל במשחק". (שורה 22)
1. עשו להטוטים 2. היו איטיים 3. רצו מאוד 4. השמיעו להיטים
5. קראו את המשפטים הבאים.
באיזו מן המלים הבאות ניתן להחליף את המלה המודגשת? סמנו אותה. (2*2 נק')
- א. "תצפיות שנעשו אוששן השערה זו". (שורה 11)
1. ביטלו 2. אימתו 3. פירשו 4. סתרו
- ב. "על ידי כך שהוא מנסה גישות שונות". (שורה 26)
1. מטרות 2. עובדות 3. משימות 4. דרכים

6. לאיזו מילה/מילים בקטע מתייחסות המילים הבאות? (3*3 נק')
- א. להם (שורה 17)
- ב. בהם (שורה 17)
- ג. מכך (שורה 25)
-
7. באיזו מילת קישור אחרת ניתן להחליף את המילים הבאות מבלי לשנות את המשמעות שלהן? סמנו אותה. (3*3 נק')
- א. "על מנת לזכות בפרס הילד היה צריך לחבר שני מקלות קצרים..." (שורה 12)
1. כדי 2. כמו 3. לכן 4. אם
- ב. "ילדי הקבוצה השנייה צפו במבוגר שהציג את הפתרון, ואילו ילדי הקבוצה השלישית קיבלו מקלות ואמצעים לחיבורם". (ש' 15)
1. מפני ש 2. למען 3. אך 4. כתוצאה מכך
- ג. "החוקרים מצאו שהילדים הצליחו באותה מידה... אולם הדרך שבה ניגשו הילדים בקבוצות השונות לפתרון הבעיה הייתה שונה". (שורה 20)
1. אף 2. עם זאת 3. כי 4. וכן
8. כל ניסוי מורכב בדרך-כלל מארבעה שלבים: השערה, ניסוי, תוצאה ומסקנה. גם במאמר זה מתואר הניסוי כך.
- פְתבו בקיצור רב את תוכנו של כל שלב. (5*4 נק')

<p>א. מה ניסו החוקרים להוכיח?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>ב. איך ערכו את הניסוי?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>ג. מה הראו התוצאות?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>ד. מה הסיקו החוקרים?</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

קטע ב

רוצה לשחק עם כולם מאת: יונה טפר
מתוך: להפליג עם כולם - אדיר כהן

אני עומדת בצד, בפיינה.
הם קוראים לי: "שמנה".
לא משחקת עם אף אחד
בקצה המגרש, לבד.
ואני כל כך רוצה
עם כולם לשחק בקבוצה.
בכדור, בקפיצה,
להתחרות בריצה.
לא לשמוע את כל השכונה:
"הנה השמנה!"
ופעם אחת להיות ראשונה,
(לא שלישית או שניה),
ראשונה וישונה.

9. א. בשיר ניתן למצוא הפכים או ניגודים המלמדים על מצבה של הילדה לעומת רצונה.
דוגמה: ראשונה – לא שלישית.

מצאו שני זוגות נוספים של ביטויים המתארים הפכים או ניגודים. (2*2 נק')

1. _____
2. _____

ב. מהי הבעיה של הילדה? (2 נק')

ג. בקטע א "מדוע חשוב לשחק בצעצועים" ילדים משחקים כדי _____

ואילו בקטע ב "רוצה לשחק עם כולם" ילדים רוצים לשחק כדי _____

(2*2 נק')

